

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Iskola
7150 Bonyhád, Kossuth Lajos utca 4.

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Országos döntő

2025. márc. 21.

10. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

Tollbamondás pontszáma		
Szövegértés pontszáma		
Helyesírási teszt pontszáma		
Összesített pontszám		

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyne Bacskai Eszter mesterpedagógus

Lenczné Vrbovszki Judit Anikó szaktanácsadó

Unti Judit mesterpedagógus

Lektorálta:

Káizer Bernadett szaktanár

A verseny fővédnökei:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Tollbamondás

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

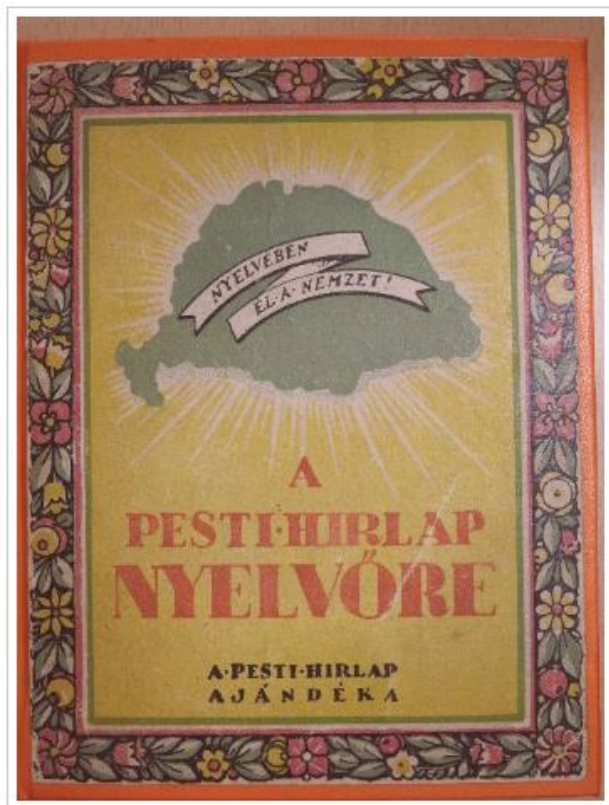
A tanuló neve: _____

Vármegye: _____

Az iskola neve: _____

SZÖVEGÉRTÉS**Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!****A nyelv őrei között**

Az olvasóhoz

A Magyar Tudományos Akadémia szükségét érezte, hogy síkra szálljon veszélyeztetett nyelvünk épségéért és szépségéért. Megalakította nyelvművelő bizottságát, mely immár nemcsak könyvtárakban búvárkodik, hanem kilép társadalmi porondra is, küzd a nyelv romlása ellen. Egy nemzet legnagyobb kincse - szellemi életének, lelki összetartozásának oltalmazója - a nyelve. Ezt nem érinthetik pillanatnyi történelmi változások. Őrzője a múltnak, záloga a jövőnek. Ez a belátás érlelte meg a Pesti Hírlapban az elhatározást, hogy tetté váltsa tudóstársaságunk szándékát. Sok ezer példányban nyomatja ki, terjeszti el ezt a munkát, melynek minden sora a magyar nyelv érdekében tör lándzsát. Ajándékol küldi meg előfizetőinek, az iskoláknak, a könyvtáraknak és a nemzeti

hadseregnek. Közleményeit jeles szakemberek írták, élükön dr. Négyesy László egyetemi tanár, a nyelvművelő szakosztály elnöke. Nyelvészetünk úttörői gazdag tudásukból - áldozatos önmegtagadással - csak azt közölték, ami mindenki számára érthető, hozzáférhető. Azokat a cikkeket, melyek itt megjelentek, előzőleg sok figyelmes szem olvasta át. Maguk a tudósok ellenőrizték, vitatták meg egymás szempontját. Ez a könyv tehát mintegy a mai tudomány megállapodásának, nyelvünk törvénykönyvének tekinthető. Kérjük az olvasót, szeresse, forgassa, lássa hasznát. Szeresse mindenekelőtt nyelvünket, védelmezze, harcoljon érte. (1933)

Szerzők: Dr. Balassa József, Dr. Gombocz Zoltán, Dr. Kertész Manó, Dr. Nagy J. Béla, Dr. Négyesy László, Dr. Tolnai Vilmos, Dr. Zolnai Gyula, Dr. Zsirai Miklós, Horger Antal, Kosztolányi Dezső, Lotz János

Légrády Testvérek kiadása és nyomása, Budapest

Feladatok**1. Számold meg!**

3/

Ennyi különböző felszólító módú ige van a szövegben.

Ennyi a tud ígéből képzett különböző szavak száma.

Ennyi személy szerepel titulus nélkül a szövegben.

2. Helyettesítsd a szöveg kifejezéseit egy másik szóval – a megadott leírás szerint!

3/

A megoldásoknak alaki szempontból is illeszkednie kell a szövegbe.

Példa: kincse (főnév+birtokos személyjel): érték+e, ékesség+e

síkra szálljon (ige – ugyanazzal a vonzattal/ -ért):

társadalmi porond (főnév – összetett szó):

ajándékul (ragos főnév):

3. A szövegből származó kifejezéseket párosítsd a hozzájuk tartozó okokkal!

6/

Okok:

a) könyvtárakban búvárkodik		1. Azért jött létre, hogy a nyelvi normát leírassák.
b) nyelvművelő társaság		2. Azért jött létre, hogy a nyelvi normát megőrizhessék.
c) áldozatos önmegtagadás		3. Azért teszi, hogy tájékozódhasson.
d) Magyar Tudományos Akadémia		4. Azért teszi, hogy ellenőrizhesse a célokat.
e) sok figyelmes szem		5. Azért teszi, hogy ellenőrizhesse a szövegeket.
Egy kimarad ezek közül. Melyik?		6. Azért teszi, hogy többen megértsék.

4. Válaszolj a kérdésekre!

8/

- a) Mi a műfaja a kiadvány szövegeinek?
- b) Kik kezdeményezték a kiadvány létrejöttét?
.....
- c) Kik támogatták a kiadvány megszületését!
.....
- d) Hogyan határozza meg a szöveg a magyar nyelv szerepét?
-
 -
 -
- e) Mi a célja a nyelvművelésnek a szöveg szerint? Idézzel válaszolj!
-
 -

Összesen: 20 pont

Elért pontszám: _____

Helyesírási feladatok

1. Írd le helyesen a fonetikusan írt családneveket, majd válaszd el őket minden lehetséges helyen! 5/

	Családnév	Elválasztás
sékszpír		
horáciusz		
battyányi		
szofoklész		
veselényi		

2. Töltsd ki a táblázat hiányos sorait a minta alapján!

16/

Magyarország	Mo.	Mo.-on (-on/-en/ön)
	ELTE	(-ra/-re)
özvegy		(-val/-vel)
október egy		(-án/-én)
Celsius-fok		(-on/-en/-ön)
	pu.	(-on/-en/-ön)
szent		(-val/-vel)
	Ft	(-val/-vel)
Egyesült Nemzetek Szövetsége		(-val/-vel)

3. Állítsd számozással betűrendbe az alábbi táblázat első oszlopában található szavakat! Utána illeszd hozzájuk a velük egy sorban lévő toldalékokat, illetve szavakat, majd írd le ezeket helyesen a

4. oszlopba!

10/

	Betűrendbe sorolás számozással	Toldalék/szó	Szóalakok/szókapcsolatok
West End		-i	
Wimbledon		környéki	
Wilde (ejtése: vájld)		-val	
Wright		testvérek	
wellness		szálloda	
Wordsworth		vers	
Werbőczy		-s	
Windsor		ház	
Windows		-val	

4. Döntsd el, hogy egybe, külön vagy kötőjellel kell-e írni a következő szavakat! Írd a vonalra a helyes megoldásokat!

12/

aranyfokozat	_____
aranyközépút	_____
aranyjánosszobor	_____
aranyöltőtoll	_____
aranyékszerárverés	_____
aranyéletevan	_____
aranyszívű	_____
aranyelőfordulás	_____
aranyésezüstműves	_____
akadémiai aranyérem (díj)	_____
aranykeretesszemüveg	_____
aranyérclelőhely	_____

5. Döntsd el, hogy igazak (I) vagy hamisak-e (H) a következő állítások! Írd a megfelelő betűjelet a táblázat utolsó oszlopába!

8/

Két vagy több nép, nyelv, szak stb. kapcsolatát nagykötőjellel érzékeltetjük.	
A hangérték nélküli (ún. néma) betűre és a bonyolult betűcsoportokra végződő idegen szavakhoz a kiejtés alapján közvetlenül kapcsoljuk a toldalékot.	
Ha két szó kapcsolatában az előtagként megjelenő tőszámnév összetett szó, akkor azt hat szótagig egybeírjuk az utótaggal.	
A <i>kis</i> szó fokozott alakjait és ezek származékait kivétel nélkül mindig egy s-sel írjuk.	
A d végű igék felszólító módú, tárgyas ragozása, egyes szám 2. személyű rövid alakját magánhangzó után rövid d-vel, mássalhangzó után hosszú d-vel ejtjük.	
Ha az évszám után az évi, áprilisi, őszi utótag áll, nem teszünk az évszám után pontot.	
Az <i>énbennem, tinélkületek, mihozzánk, őtőle, tenálad</i> típusú névmási alakokat egybeírjuk.	
Tagadó névmások előtagjaként a <i>se, sem, semmi</i> szót egybeírjuk az utána következő szóelemmel (pl.: semekkora, semmint, semmiféle).	

6. Egészítsd ki az alábbi idegen szavakat p vagy pp betűvel!

9/

a __ arátus, o __ ció, i __ szilon, ka __ acitás, a __ likáció, sho __ ingol, ka __ itulál, e __ icentrum, re __ arál

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____ pont